

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

VII. An Deus cognoscat & faciat ens rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

cuiuscumque obiecti, varia adducit exempla in confirmationem huius doctrinae, quae videri possunt disp. 6. sect. 3. à num. 31. quas opiniones sic explico, & compono: Ens rationis fieri potest per apprehensionem obiecti simplicis & incomplexi, quae apprehensio simplex, & incompleta dicitur; semper tamen supponit apprehensionem alius obiecti, & ratione huius aliquo modo potest dici apprehensio factiva entis rationis aliquo modo complexa; importat enim duo obiecta apprehensa, vnum formaliter ex vi illius, aliud praesuppositiue, & formaliter apprehensum ex vi apprehensionis, quam supponit.

11 Obiicit Hurt. in simplici apprehensione non reperitur falsitas: ergo non est factiva entis rationis. Concedo antecedens, & nego consequentiam, quia ut fiat ens rationis, non requiritur cognitio, ex vi cuius fit, falsam esse, sed sufficit dari cognitionem quomodocumque attingentem obiectum, quod nullum esse habeat extra intellectum.

12 SEXTA CONCLUSIO. Etiam si iudicium omne supponeret apprehensionem eiusdem obiecti, de quo fertur iudicium, per iudicium fieri posset ens rationis, quod simul per actum discursus fieri affirmo; ratio est quia per hos actus cognoscuntur obiecta, quae nullum esse habent extra intellectum, ex vi illorum recte obiecta illa dicuntur obiectiue esse in intellectu, quae formaliter, & non alia important fieri entis rationis. Secundò quia si ex aliquo capite per hos actus non fierent entia rationis, esset, quia supponebantur facta per alios actus praecedentes, quod non obstat ut saepe dixi, quia cum fieri entis rationis nihil aliud sit quam cognosci ens rationis, quod potest semel, & iterum cognosci, potest semel, & iterum fieri.

13 SEPTIMA CONCLUSIO. Ens rationis fit per dissensum chimerae, seu per iudicium, quo dicitur, chimera est non existens, & repugnans. Probo: Per hoc iudicium non solum cognoscitur repugnantia chimerae, seu non esse chimerae, sed etiam ipsa chimera, cuius est negatio, seu de qua praedicatur negatio: ergo hoc iudicium habet duplex obiectum, negationem videlicet, & chimerae: ergo ex vi huius iudicii est obiectiue in intellectu duplex obiectum, chimerae, & negatio chimerae. Sed horum chimera nullum habet esse praeter obiectiue in intellectu: ergo ex vi huius iudicii datur aliquod habens esse obiectiue in intellectu, quod nullum esse habet extra intellectum: ergo ex vi huius iudicii datur ens rationis, quod est id, quod tantum habet esse obiectiue in intellectu. Discursum hunc doctè conficit Pater Vasquez 1. parte disputat. cap. 2. n. 6. ubi postquam dixerat Deum non cognoscere non ens, hoc est chimerae, instat entis videlicet per assensum ut ipse explicauerat n. 4. subdit postea, cum hoc dicendum esse priuationem entis rationis, de quo loquebatur, non cognosci à Deo, nisi etiam cognito habitu opposito, non tamen per conceptum obiectiue, quia cum aliud sit habitus, & aliud negatio, & Deus intelligat ea, quae sunt, aut non sunt, eo modo quo sunt, aut non sunt non potest non vnumquodque per se obiecti intellectui diuino, tametsi versusque conceptus formalis, qui est in intellectu Dei idem sit.

14 Obiiciunt ferè omnes, qui asserunt per actum dissensus circa obiectum fictum non fieri ens rationis. Per hunc dissensum, exempli gratia, per actum quo dicit intellectus, hircoceruus non existit, intellectus destruit existentiam hircocerui, & illius esse: ergo per hunc actum non dat intellectus existentiam hircoceruo, neque facit, sed destruit illius esse: ergo ex vi illius intellectus non facit, sed destruit ens rationis. Respondeo per hunc dissensum intellectum intentionaliter destruere obiectiue existentiam physicam hircocerui, & illius esse extra ipsum intellectum, quia negat illi obiecto physicè competere tale esse, tribuere tamen per hanc negationem formalem, seu per hunc dissensum eidem obiecto esse obiectiue in intellectu, qui ex vi eiusdem actus, quo dicitur, existentia hircocerui non est existens in rerum natura, constituitur existens obiectiue in intellectu, quod requiritur & sufficiens est supposita repugnantia hircocerui ut fiat formaliter ens rationis. Adde me eandem existentiam obiectiue formaliter daturum hircoceruo per actum, quo dicerem, hircoceruus non est obiectiue in meo intellectu, quia actus ille esset intrinsecè falsus, seu connexus cū falsitate, cum esset positio obiecti, quod negat, sicut esset falsus actus, quo dicerem ego, nullo modo hircoceruum cognosco, & actus quo modo dicerem, non apprehen-

do Petrum: ipsum enim dicere, ego non apprehendo Petrum, esset illum apprehendere. Non loquor de apprehensione ut conditincta à iudicio, sed de apprehensione quatenus conuertitur cum cognitione.

Obiiciunt secundò: Hircoceruus ut non existens datur à parte rei: ergo, qui apprehendit chimerae ut non existentem non facit ens rationis. Respondet chimerae ut non existentem duo dicere, negationem chimerae ut factam chimerae: primum habet esse à parte rei, quia à parte rei est negatio chimerae: secundum videlicet chimerae non habet esse à parte rei, sed tantum obiectiue in intellectu, ex quo fit cognoscentem hoc complexum, chimerae ut non existens, duo cognoscere, negationem chimerae ut nonius praecise non facit ens rationis, & ipsam chimerae ex vi cuius facit ens rationis.

Obiiciunt tertio: hoc obiectum, hircoceruus non existens, est verum: ergo non est ens rationis. Respondet distinguendo ly verum positum in antecedenti est verum formaliter extrinsecè ac actu formaliter vero, concedo antecedens, est verum proptèr idem quod reale ficto oppositè subdistinguo: ratione negationis hircocerui inclusa in illo complexo, concedo antecedens; ratione ipsius hircocerui inclusi in eodem complexo, nego antecedens. Deinde nego consequentiam, seu distinguo consequens: non est ens rationis secundum totum quod includit, quia includit negationem realem, concedo consequentiam: non est ens rationis secundum rationem inaequatam, non est ens rationis secundum rationem inaequatam, quam dicitur, videlicet secundum hircoceruum in illo inclusum, nego consequentiam. Neque ex eo quod totum obiectum denominetur extrinsecè verum à veritate formali actus inferitur esse verum, quatenus verum dicitur idem quod reale, quia sicut obiectum actus formaliter falsi potest esse ens reale, sic obiectum actus formaliter veri potest esse ens rationis. Non fieri entia rationis per actus falsos de obiectis possibilibus probauit Punct. 2.

PUNCTUM VII.

An Deus cognoscat, & faciat ens rationis.

Diuersitas opinandi in hac questione mea quidem sententia tota oritur ex diuersitate constituendi entia rationis, seu assignandi cognitiones per quas cognoscuntur, & sunt entia rationis. In multorum opinione circa existentiam entis rationis, & naturam cognitionis, per quam debet fieri ens rationis, est fide certum Deum non posse facere entia rationis, quod nullus ex doctoribus Catholicis, qui asserunt Deum facere entia rationis negat, loquuntur enim omnes in alio sensu longè distincto, dum asserunt Deum facere entia rationis, neque duos doctores inuenies requirentes cognitiones humanas, eiusdem rationis ad entia rationis faciendam, quorum vnus asseret, & negat alter Deum facere entia rationis: tota enim diuersitas opinandi in hac materia oritur ex diuersitate assignandi cognitiones factiue entium rationis, quae ablata nulla decisioni huius difficultatis superesset difficultas, etsi omnibus eadem mens esset de cognitione factiua entis rationis vix vllus daretur in hac re disputandi locus. Ré clarè ostendo. Afferunt Pater Herice disp. 8. de scientia cap. 1. in fine cognitionem factiue entis rationis debere esse iudicium falsum de existentia obiecti, quod non fit, vel saltem apprehensionem, quae inclinet ad hoc iudicium; certum debet esse apud hunc authorem Deum non facere entia rationis, si enim assereret cognitionem factiue entis rationis importare iudicium falsum de obiecto non existente, & simul assereret Deum facere entia rationis, aperet diceret Deum habere iudicium falsum de obiecto non existente, quod est haereticum. Hac ratione optimè dixit Hurt. qui iudicium falsum requirit ad entia rationis faciendam, si de sanctum esse, Deum non facere entia rationis ab ipso explicata, quod verissimum est. Auctores isti, qui Catholice defendunt Deum non facere entia rationis, & ad sanctum Inquisitionis tribunal essent deferendi, si oppositum dicerent, fatentur Deum cognoscere eadem entia rationis per verum iudicium, ex vi cuius cognoscit illorum existentiam repugnare, & cognitionem humanam terminari ad eadem entia rationis. En quomodo in re conueniunt doctores, qui affirmant, & qui negant Deum facere entia rationis, in quibus tantum est dissensio in assignanda cognitione, quae vocata sit factiua entis rationis, omnes enim eandem cognitionem

cognitiones circa idem obiectum eodem omnino modo tendentes constituent. Quia illi, qui affirmant, Deum facere entia rationis, dicunt cognitionem quamcumque terminatam ad obiectum repugnans, etiam si sit iudicium de non existentia talis obiecti, vel quo tantum affirmetur, cognitionem aliam ad illud terminari, esse factivam entis rationis, quam cognitionem Deo tribuunt doctores negantes Deum facere entia rationis, quin ex illorum principiis inconsequentia aliquid notetur; hi vero, qui asserunt quamcumque cognitionem terminatam ad obiectum repugnans modo explicato esse factivam entis rationis, non possunt non consequenter dicere, Deum cognoscentem ens rationis ut factum ab homine, vel per actum, quo indicat esse obiectum repugnans, facere ens rationis, quod omnes concederent, si admitterent quamcumque cognitionem quomodocumque terminatam ad obiectum repugnans, etiam dissentiendo ab illo esse factivam entis rationis. His praemissis facile à nobis tota decidetur difficultas. Puncti capite praefixa, quae placuit etiam prae notare, ne quis religionis specie carpere praesumat doctores asserentes Deum facere entia rationis, qui nihil Deo tribuunt, quod non concedant, qui asserunt Deum huiusmodi entia non facere, ut supra notavi, neque huiusmodi religionis specie suam sententiam commendandam, aut praefereendam esse praesumat sententia illorum, qui asserunt Deum facere entia rationis per actum, quo ab illorum existentia dissentitur, & dicat illa ab intellectu humano ut vere existentia cognosci, etsi enim Catholica sit laudanda sententia negantium Deum facere entia rationis, ne cogantur asserere Deum habere iudicium falsum, quo decipiatur, & iudicet existere obiectum, quod in se repugnat, hac laude carere non debent, qui asserunt Deum facere entia rationis tantum per actum quo iudicat ipsa repugnare, & esse obiectum intellectus creatae, & nullo modo per iudicium assertivum de illorum existentia, aut per apprehensionem, quae inclinet ad hoc iudicium, quia longe abest à Deo omnis cognitio, quae aliquam falsitatis umbram redeat.

2 Venio iam ad aliorum sententias referendas, & propria explicandam P. Vasq. i. p. disp. 118. c. 3. affirmat Deum neque cognoscere, neque facere entia rationis. Hunc sequuntur duo illius fidei discipuli Pater Turr. in selectis opusc. 7. dub. 8. & 4. & Pater Alarcon. tract. 2. disp. 3. c. 6. num. 10. Verumtamen hi auctores postquam hoc loquendi modo plures in se impugnationes concitarunt, in re tandem sentiunt cum aliis, qui clare dicunt Deum entia rationis cognoscere non per assensum, quod illa fide dici non possit, sed per dissensum. Legatur Alarcon. qui postquam de hac re loco citato diffusè scripserat tandem asserit c. 7. n. 8. Deum cognoscere entia rationis per dissensum, & non per assensum, quod disertis verbis docet P. Vasq. disp. 61. cap. ... num. 4.

3 Deum agnoscere entia rationis, & illa non facere fert communis sententia. Ita P. Heric. disp. 8. c. 2. P. Ruiz t. de scientia disp. 17. c. 2. P. Fasol i. p. disp. 14. art. 9. disp. 2. num. 8. P. Hurt. disp. 19. sect. 6. P. Arriaga disp. 6. sect. 5.

4 Deum cognoscere, & facere entia rationis docet Henr. Canar. P. Fonseca. P. Molina & alij apud D. Thom. i. p. q. 14. art. 9. & 10. Accedit P. Arrubal ibid. ubi asserit Deum cognoscere entia rationis ut facta ab homine, ex vi cuius cognitionis illa facit, quia implicat cognosci ens rationis, quin fiat eadem cognitione, cum illius fieri nihil aliud sit quam cognosci. Qui affirmant Deum cognoscere entia rationis in duplicem classem sunt divisi, quidam asserunt hanc tantum à Deo cognosci per ordinem ad nostrum intellectum. Alij asserunt independentem à nostro intellectu huiusmodi entia rationis à Deo cognosci. Rursus illi, qui asserunt Deum entia rationis tantum in ordine ad nostrum intellectum cognoscere in duplicem aliam classem subdividuntur, quidam asserunt Deum ex eo praecise quod huiusmodi entia hac ratione cognoscatur, illa non facere, quia cognitio factiva entis rationis debet esse independentem ab alia cognitione in ordine ad quam hoc ens rationis concipitur. Alij, in quibus est Arrubal, asserunt huiusmodi cognitionem entis rationis in ordine ad nostrum intellectum esse factivam entis rationis, quia eo ipso, quod ens rationis quomodocumque cognoscatur, ex vi talis cognitionis fieri necesse est. Ita Pater Arrubal, cui dicendi modo fauent auctores, qui asserunt Deum non cognoscere entia rationis, qui ne cogantur asserere Deum cognoscere entia rationis, aperte

Francisc. de Oniedo, Philosoph. Tom. 11.

non audent fateri Deum illa cognoscere, existimantes idem omnino esse fieri, & quomodocumque hanc entia cognosci.

Sit

PRIMA CONCLUSIO. Eo ipso quod Deus cognoscat cognitionem humanam terminatam ad ens rationis debet cognoscere ens rationis, ad quod cognitio humana terminatur. Dico ad quod cognitio humana terminatur, ne modò contendamus an cognitio realis relationem dicat ad ens rationis, vel cum illo connectatur, nec ne, quidquid enim sit de his quaestionibus certum est hanc meam cognitionem per se ipsam terminari ad hircocerum, & esse representationem huius obiecti, & non alius: ergo eo ipso quod Deus cognoscat hanc cognitionem tenetur cognoscere per se ipsam terminari ad hircocerum, & esse representationem hircocerui, sed hoc non potest cognosci quin cognoscatur hircoceruus: ergo eo ipso quod Deus cognoscat hanc meam cognitionem inferitur necessario cognoscere hircocerum. Respondet Alarcon repugnare Deo cognitionem, ex vi cuius cognoscat hircocerum in mea cognitione ad illum terminatam, quia cognitio illa divina, qua cognoscitur hircoceruus in mea cognitione esset cognitio abstractiva, quae dicit imperfectionem Deo repugnantem. Ut ab hac quaestione meam conclusionem independentem facerem, non dixi Deum per ordinem ad meam cognitionem, vel in mea cognitione cognoscere ens rationis, sed eo ipso quod Deus cognoscat meam cognitionem debere cognoscere ens rationis, vel in mea cognitione, si hoc non repugnet, vel aliunde si repugnantiam dicat Deum unum in alio cognoscere, ego enim tantum assero hanc esse legitimam consequentiam: Deus cognoscat cognitionem terminatam ad hircocerum: ergo cognoscat hircocerum, siue hunc praecognoverit independentem à mea cognitione, siue illud in mea cognitione cognoscat, quapropter, si repugnet Deum cognoscere ens rationis in mea cognitione convincet ratio facta Deum aliunde illud cognoscere, quod nullà dicit imperfectionem.

Respondet P. Vasq. Deum cognoscere obiecta realia per ordinem ad quae intellectus humanus concipit obiecta ficta, non vero ipsum obiectum fictum, v.g. cum cognoscit meam cognitionem per quam apprehendo negationem ut nigredinem cognoscit Deus negationem, & nigredinem, quae sunt entia realia, non verò formalitatem fictam, per quam ego ut unum apprehendo tenebras, & nigredinem, similiter quando cognoscit Deus cognitionem creatam terminatam ad hircocerum cognoscit hircum, & ceruum, non verò identitatem illam, quam inter hircum, & ceruum fingit meus intellectus. Contra: quando Deus cognoscit meam cognitionem, necessariò cognoscit id, ad quod mea cognitio terminetur, & quod se habet ut obiectum primarium meae cognitionis. Sed id, ad quod terminatur cognitio ex vi cuius apprehendo hircocerum, seu iudico existere hircocerum non tantum est hircus, & ceruus, sed connexio, seu identitas inter hircum, & ceruum alias mea cognitio non terminaretur ad ens rationis, neque esset falsa, etiam si esset assertiva: ergo cognitio divina non solum terminatur ad hircum, & ceruum, sed ad identitatem, quam ego apprehendo inter hircum, & ceruum.

VRgeo: Deus cognoscit iudicium, quo ego assero existere hircocerum esse falsum: ergo non solum cognoscit meum iudicium sed obiectum illius, & hircocerum non existentem, ex vi cuius formaliter iudicium falsum constituitur, veritas enim, & falsitas actus intellectus non solum dicit ipsum actum, sed etiam illius obiectum ut probavi Contr. 7. de anima Punct. 1.

SECUNDA CONCLUSIO. Deus independentem ab intellectu humano cognoscit entia rationis, & illa cognosceret, etiam si nullus esset intellectus creatus, vel possibilis. Probo hanc conclusionem: Deus independentem ab intellectu cognoscit hircocerui repugnantiam, seu negationem hircocerui. Sed non potest cognoscere negationem, quin cognoscat illud, cuius est negatio: ergo etiam si nullus esset intellectus possibilis, Deus cognoscens negationem hircocerui necessariò cognosceret hircocerum. Maior nullo modo potest negari, esset enim imperfectio in Deo non cognoscere negationem realem hircocerui, & non cognoscere hircocerum repugnare, nec posse dicere hircoceruus repugnat. Minor probatur. Hanc negatio hircocerui habet esse remotionem & non esse hircocerui, potius quam leonis: ergo Deus cognoscens hanc negationem cognoscit esse remotionem, & non esse hircocerui, quod non habet respectu leonis:

h h 3 ergo

ergo ex vi huius negationis, seu eo ipso, quod cognoscat hanc negationem debet cognoscere hircoceruum. Secundo ut bene notat P. Ruffus de ratione perfectionis intellectus divini est cognoscere omnem veritatem; seu habere omnem actum verum. Sed actus, quo Deus dicit hircoceruus repugnat, erit actus verus; ergo ad perfectionem intellectus divini spectat habere hunc actum; ergo Deus habet actum, quo dicit, hircoceruus est repugnans: ergo cognoscit hircoceruum per actum dissensus, quod ego contendo quia dici nequit Deum per assensum cognoscere obiectum non existens, & repugnans.

9 TERTIA CONCLUSIO. Si cognitio factiva entis rationis dicat assensum circa existentiam physicam obiecti, quod nullum habet esse extra intellectum, de fide est Deum non facere entia rationis, in quo sensu negant Deum facere entia rationis auctores, quos supra dedi, quia de fide est Deum non posse falli, seu habere iudicium assertivum circa rem aliter ac est in se, quod est formaliter falli quod iudicium haberet Deus, si per assensum tenderet circa existentiam realem physicam obiecti, quod nullum esse haberet, vel potest habere extra intellectum.

10 QUARTA CONCLUSIO. Si fieri ens rationis nihil aliud importet quam cognosci, siue per assensum, siue per dissensum, obiectum, quod nullum habet esse extra intellectum, Deus eo ipso quod cognoscat intellectum creationem facit ens rationis, quod etiam facit independentem ab omni cognitione creata. Conclusio haec mihi est certa, & evidens supposita prima & secunda conclusione: est evidens ex suppositione primae, & secundae conclusionis, quia his conclusionibus traditur Deum eo ipso, quod cognoscat meam cognitionem terminatam ad hircoceruum, cognoscere hircoceruum, & hunc cognoscendum esse à Deo etiam si mea cognitio non existeret, etsi aliunde supponatur quaecumque cognitionem hircocerui, etiam per dissensum esse illius factivam: ex terminis ipsis notum fit Deum cognoscentem hircoceruum eo ipso, quod meam cognitionem cognoscat, quem cognosceret etiam si talis cognitio possibilis non esset, facere hircoceruum, seu ens rationis, ex eo quod cognoscat meam cognitionem terminatam ad hoc ens rationis, quod eodem modo faceret, etiam si mea cognitio non esset possibilis, & illam Deus cognosceret. Est absolute mihi certa conclusio, quia certum existimo Deum teneri cognoscere hircoceruum eo ipso, quod cognoscat meam cognitionem, siue in cognitione, siue quia illud aliunde praecognoverat, & eundem cognoscendum esse à Deo etiam si mea cognitio possibilis non esset, semper tamen per actum dissensus, quod tantum potest intendere doctor Catholicus, cum dicit Deum entia rationis cognoscere.

11 Dixi Punct. praecedenti conclus. 7. per dissensum circa ens rationis, hoc est per actum, quo dicitur hircoceruus non existit, fieri ens rationis. Ex quo manifestè inferitur iuxta mea principia dicendum esse Deum facere entia rationis per cognitiones, quibus iudicet ipsa non existere, v.g. per cognitionem, qua dicit hircoceruus non existit, cum probaverim hanc cognitionem Deo competere, & quod concedunt, qui asserunt Deum non facere entia rationis, adhuc illi cuius sententia prima conclusio est, Deum non cognoscere entia rationis, à qua modeste discedunt asserentes illa per dissensum cognoscere. Neque huiusmodi entis rationis efficientia aliquam imperfectionem importat in Deo, sed potius pertinet ad perfectionem sui intellectus, sicut pertinet cognitio, qua iudicat repugnare hircocerui & alia huiusmodi entia rationis, quia efficientiam entis rationis formaliter ego non distinguo ab hac cognitione, neque ut cognitio haec sit entis rationis factiva aliquam illi formalitatem impingo, quae in eadem cognitione non relaceat secundum sententiam illorum, qui asserunt, cognitionem istam non esse factivam entis rationis, omnes enim easdem formalitates in cognitione divina admittimus, in quibus intrinsece omnino eisdem efficientiam entis rationis contemplamur, qui asserimus hircoceruum cognitum per dissensum importare aliquid rationis ex parte obiecti, & qui eandem efficientiam inficiantur, qui asserunt hircoceruum cognitum per dissensum non esse obiectum rationis, sed reale.

12 Obiicies Deus non potest cognoscere obiectum aliter ac est: ergo non potest facere ens rationis. Distinguo antecedens, non potest cognoscere obiectum aliter ac est ex parte actus, hoc est per actum, quo iudicet existere, quod

non existit, seu non existere, quod existit, concedo: Non cognoscit rem aliter ac est ex parte obiecti, id est non cognoscit formalitatem, quae non est, & subdistinguo: per assensum, concedo; per dissensum, nego.

Obiicies secundò de o nos facimus entia rationis, quia cognoscimus obiecta per species alienas. Sed Deus non cognoscit per species alienas: ergo non facit entia rationis. Respondeo nos cognoscere obiecta per species alienas in causa esse, ut plura entia rationis à nobis sunt, non tamen hoc esse causam adequatam propter quam entia rationis fingimus, quia etiam si intuitivè cognoscimus omnia obiecta realia, possemus etiam saltem per dissensum alia confingere.

Addo Deum omnia obiecta realia ex parte actus, & ex parte obiecti necessario cognoscere ut sunt in se, quia nihil est reale verum in rerum natura, quod non iudicet Deus eo modo, quo existit, assentiendo obiectis existentibus, & dissentiendo non existentibus. Cum hoc tamen non opponitur ipsa obiecta realia illi obici aliter ac in se sunt per actum, quo dissentiat ab illo esse, quod obiecta in se non habent, quod contingit quando obicitur negatio identificata cum nigredine per actum, quo Deus dicit, negatio non est eadem cum nigredine, seu, repugnat identitatis negationis cum nigredine. Sunt etiam alia entia rationis simplicia, in quibus nullum ens reale apprehenditur, ut cum apprehenditur alius Deus distinctus à Deo Optimo Maximo, in quibus, neque respectu intellectus humani, neque divini obiectum aliquod apprehenditur aliter ac est in se, quia totum illud quod apprehenditur non est in se, ac proinde, neque est in se ut apprehenditur, neque aliter ut apprehenditur, quia quod in se non est, nullo modo est in se, & quod in se aliquo modo non est, non potest dici apprehendi alio modo, ac est, quia rem apprehendi aliter ac est in se dicit apprehendi hoc modo, & habere in se modum alium distinctum. Ex his inferes illud quod formalissimè ex parte obiecti est factum, & ens rationis non apprehendi aliter ac est in se, seu modo distincto ab illo quo in se habet, quod est idem, sed apprehendi modo quem in se non habet, quia in se nullum esse habet, neque aliquo modo est, & cum aliquo modo apprehenditur. Inferes similiter non omnem cognitionem factivam entis rationis esse apprehensionem obiecti aliter ac est, sed tantum dicere essentialiter cognitionem obiecti, quod nullo modo est. Nunquam loquor de apprehensione, ut distincta à iudicio, sed quatenus se extendit ad cognitionem. Dicuntur tantum ex cognitionibus factivis entis rationis apprehensiones obiecti aliter ac est in se, cognitiones illae, quae respiciunt obiecta complexa, quae in se aliquid reale includunt. Exempli gratia, apprehendo ego hircum identificatum cum ceruo, hanc apprehensionem attingit tria obiecta, duo realia hircum, & ceruum, & unum fictum, identitatem videlicet inter hircum, & ceruum: hircus, & ceruus apprehenduntur aliter ac sunt in se, quia in se sunt distincti, & apprehenduntur identificati, quod est apprehendi cum alio modo distincto ab illo, quem in se habent, identitas autem, quae est obiectum fictum, & in qua consistit ens rationis, non potest apprehendi ut est in se, neque aliter ac est in se, quia in se habet modum aliquem, neque identificatum, neque distinctum ab illo cum quo apprehenditur, apprehenduntur tamen cum modo, quem in se non habet, quia cum non sit in se neque extra intellectum existat, non existit illo modo, neque cum illis formalitatibus, cum quibus existens apprehenditur. Haec apprime observanda sunt pro apprehensione entis rationis tam respectu intellectus humani, quam divini.

Sunt alij, qui praetendunt Deum cognoscentem entia rationis non illa facere, non quia per dissensum illa cognoscat, sed quia illa cognoscit ut facta ab intellectu humano. Ex quo fit cognitionem divinam supponere iam facta ab intellectu humano, & ita non illa posse facere. Propter eandem rationem dicebat recens quidam intellectum humanum cognoscentem entia rationis nunquam illa facere, quia semper illa in tempore cognoscere incipit, & Deus ab aeterno illa cognovit, ex quo fit hominem semper iam à Deo per totam aeternitatem praecognitum invenire ens rationis, & consequenter factum à Deo, ac proinde Deum solum entia rationis facere, & cognoscere; hominem verò tantum illa cognoscere, & non facere. Inferebat ergo ex eo, quod tempore, seu per aeternitatem

tem duratione præcedit cognitio diuina de obiecto rationis cognitionem creatam circa idem obiectum, cognitionem diuinam, & non creatam esse factiua entis rationis, sicuti inferunt alij ex præcedentia natura, quam habet, et si improprie cognitio creata de obiecto rationis respectu cognitionis diuinæ de eodem obiecto, cognitionem creatam, & non diuinam esse factiua entis rationis.

16 Vtramque illationem æquè inefficacem esse iudico, quia sæpe dixi non repugnare idem ens rationis semel iterum fieri, postquam iam factum supponitur, sicuti non repugnat semel & iterum cognosci postquam iam est cognitum, & ita nulla prioritas siue temporis, siue nature obesse potest quo minus cognitio posterior ens rationis iterum faciat, quod alia cognitione priori factum supponitur, sicuti neque obesse potest quominus cognoscat iterum idem obiectum, quod cognitum supponitur.

17 Plura alia possent obici contra vtramque prioritatem nonnulla breuissimè attingam contra prioritatem nature, quam primus dicendi modus meditatur, quæ magis apud doctores increbruit. Etiam si ens rationis supponatur prius natura vt factum ab homine, & vt existens, non supponitur vt existens ab æterno, sed vt existens in illa differentia temporis in qua cognoscetur in tempore, seu vt extitutum in tali tempore: ergo ex vi huius prioritatis non habet ab æterno esse obiectum in mente hominis, & verum est dicere in æternitate præcedente durationem creaturarum entia rationis non erant actu, obiectiue in mente

hominum, neque erant facta ab hominibus, licet præiudicerentur à Deo faciendæ ab hominibus tempore futuro, sed in tota illa æternitate habebant esse obiectum in mente Dei: ergo prius tempore, quàm in actu exercito haberent esse obiectiue in mente hominis aliæque creaturæ habuerunt esse, obiectiue in mente diuina: ergo habuerunt esse actuale, quod non est aliud, quàm esse obiectiuum, antequam existeret creatura: ergo non habuerunt illud esse actuale à creatura, sed à Deo.

18 Secundò ad cognitionem actualem creaturæ de obiecto rationis supponitur in Deo scientia simplicis intelligentiæ de illa cognitione: ergo de illo obiecto, cum non solum realiter per eandem cognitionem cognoscatur à Deo cognitio creaturæ, & illius obiectum: ergo prius natura, quam creatura cognoscat ens rationis, supponitur hoc cognitum à Deo scientia simplicis intelligentiæ visionis creatæ, & etiam eiusdem entis rationis vt faciendi ab homine, quæ poterit dici scientia practica visionis eiusdem obiecti vt facti à Deo ex vi illius cognitionis ens rationis, quod respectu creaturæ vt possibile concipitur fit actu existens in mente diuina, quia fit actu cognitum, & esse cognitum, & esse existens in ente rationis est formaliter idem. Neque videor cum Thomistis sentire, dum scientiam visionis practicam voco, quia hoc tantum potest conuenire scientiæ respectu entis rationis, cuius esse est cognosci, non verò respectu entis realis, quibus præter cognosci aliud esse physicum in est, ad quod faciendum dirigit scientia practica.

